

ผลงานด้านวิชาการและการวิจัย
กลุ่มอนามัยแม่และเด็ก สำนักส่งเสริมสุขภาพ

.....

ชื่อ-นามสกุล : นางชญชิตา สมสุข

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ

ชื่อผลงานวิชาการ/งานวิจัย : การศึกษาช่วงเวลาและปัจจัยสำคัญของแม่และผู้ดูแลเด็กในการเริ่มต้นเลี้ยงลูก
ด้วยนมผสมหรืออาหารอื่นในกรุงเทพมหานคร

ช่องทางการเผยแพร่ :

1. Website สำนักส่งเสริมสุขภาพ

http://hp.anamai.moph.go.th/download/article/article_20200721150345.pdf

2. วารสารศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ - กรกฎาคม 2562

วันที่เผยแพร่/นำเสนอผลงาน : มีนาคม 2562

บทคัดย่อ

นมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับลูกซึ่งมีสารอาหารมากกว่า 200 ชนิด มีสัดส่วนอาหารที่เหมาะสมทั้งปริมาณและคุณภาพ ตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลกทารกควรได้กินนมแม่อย่างเดียว 6 เดือน หลังจากนั้นกินนมแม่ควบคู่กับอาหารตามวัยจนถึง 2 ปีหรือนานกว่านั้น งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาช่วงเวลาและปัจจัยที่แม่เริ่มต้นให้เด็กกินนมผสม และ/หรืออาหารอื่นและปัจจัยความสำเร็จในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยเก็บข้อมูลแม่หรือผู้ดูแลหลักของเด็กอายุตั้งแต่แรกเกิด - 3 ปี ในกรุงเทพมหานคร และวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ Chi-square test ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 356 คน และสัมภาษณ์เชิงลึก 15 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา พบว่าช่วงเวลาที่แม่หรือผู้ดูแลหลัก เริ่มต้นให้ลูกเริ่มกินน้ำเปล่าเร็วสุดเฉลี่ยคือ 1 เดือน 7 วันและเริ่มกินนมผสมเฉลี่ยคือ 1 เดือน 20 วัน ส่วนการเริ่มกินน้ำผลไม้/อาหารเหลวและอาหารอ่อน เริ่มกินเร็วสุดเมื่อ 3 เดือน 19 วัน สาเหตุที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจให้ลูกกินนมผสมคือแม่คิดว่าน้ำนมไม่เพียงพอ ความกังวลว่านมแม่มีสารอาหารไม่พอ และแม่ต้องกลับไปทำงาน ปัจจัยเสริม คือ การศึกษา อาชีพ รายได้ อายุ จำนวนบุตร สถานบริการ แม่หรือผู้ดูแลหลัก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และสาเหตุที่ช่วยให้แม่สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว 6 เดือนคือความตั้งใจของแม่ และได้รับการสนับสนุนที่ดีจากบุคคลกรสาธารณสุขและครอบครัว ดังนั้นการที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ ควรใช้แผนการสอนที่ชัดเจนในการเตรียมพร้อมแม่ตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอดและหลังคลอด โดยมีการให้ความรู้แก่แม่และครอบครัว เพื่อเตรียมความรู้ ทักษะ ในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

การศึกษาช่วงเวลาและปัจจัยสำคัญของแม่และผู้ดูแลเด็กในการเริ่มต้นเลี้ยงลูกด้วยนมผสมหรืออาหารอื่นในกรุงเทพมหานคร

STUDY ON PERIOD AND MAJOR FACTORS FOR MOTHERS AND BABYSITTER IN THE BEGINNING OF BABYFEEDING WITH POWDERED MILK OR OTHER FOODS IN BANGKOK

ชญัชชิตา สมสุข

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

กลุ่มงานอนามัยแม่และเด็ก สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย

บทคัดย่อ

นมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับลูกซึ่งมีสารอาหารมากกว่า 200 ชนิด มีสัดส่วนอาหารที่เหมาะสมทั้งปริมาณและคุณภาพตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลกทารกควรได้กินนมแม่อย่างเดียว 6 เดือน หลังจากนั้นกินนมแม่ควบคู่กับอาหารตามวัยจนถึง 2 ปีหรือนานกว่านั้น ประเทศไทยเล็งเห็นความสำคัญ ดำเนินงานขับเคลื่อน 3 มาตรการ คือปกป้อง ส่งเสริม สนับสนุน ปัจจุบันอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว 6 เดือน ยังต่ำกว่าเป้าหมาย งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการสำรวจภาคตัดขวางเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาช่วงเวลาและปัจจัยที่แม่เริ่มต้นให้เด็กกินนมผสม และ/หรืออาหารอื่น โดยเก็บข้อมูลแม่หรือผู้ดูแลหลักของเด็กอายุตั้งแต่แรกเกิด - 3 ปี ที่เริ่มกินอาหารอื่นนอกเหนือจากนมแม่ในช่วงก่อนทารกอายุครบ 6 เดือน ที่นำทารกมาฉีดวัคซีนหรือมาพบแพทย์ที่โรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร โดยวิธีการการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติร้อยละค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ Chi-square test ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 356 คน พบว่าช่วงเวลาแม่หรือผู้ดูแลหลักเริ่มต้นให้ลูกกินนมผสมหรืออาหารอื่นนอกเหนือจากนมแม่คือภายใน 1 เดือนหลังคลอด และเริ่มกินเร็วสุดภายใน 1 วันหลังคลอด ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือ การศึกษา และประเภทของโรงพยาบาลดังนั้นการที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ บุคลากรสาธารณสุขซึ่งเป็นกลุ่มแรกที่เป็นผู้เตรียมความพร้อมให้แก่แม่ต้องให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และฝึกทักษะของแม่เพื่อเตรียมความพร้อมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ รวมถึงครอบครัวเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน และมีการส่งเสริมให้มีแหล่งช่วยเหลือในชุมชน

คำสำคัญ : ปัจจัยที่มีผลต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมผสม ระยะเวลาในการกินนมแม่